

Жалал-Абад облысының сот башкармалыгы

10 10 2022 жылы

Кубелүктүн сериясы және нөмүрү 0051896

Алгачкы каттоо күнү 25.09.2003

Упрааление юстиции Жалал-Абадской области

10.10.2022 года

произвело государственную регистрацию юридического лица

серия и номер свидетельства 0051896

Дата первичной регистрации 25.09.2003

БЕКТИЛДИ

Ноокен райондук билим берүү бөлүмүнүн
2022-жылдын " " №
буйругу менен

Н.К.Олжобаев

**№35 Ш.Суеркулов атындагы жалпы билим берүүчү
орто мектеби -мекемесинин**

УСТАВЫ

1. Жалпы жоболор
2. Мектептин ишин уюштуру
3. Билим берүү процесси
4. Билим берүү процессинин катышуучулары
5. Мектепти башкаруу
6. Мүлк жана материалдык-финансылык каражаттар
7. Эл аралык кызматташтык
8. Мектепти жоюу жана өгөртүп уюштуруу

1. Жалпы жоболор

1.1 №35 Ш.Суеркулов атындагы жалпы билим берүүчү орто мектеби – мекемеси (мындан ары - мектеп) Кыргыз Республикасынын ченемдик актыларына, «Билим берүү жөнүндөгү» Кыргыз Республикасынын мыйзамынын 10-беренесине ылайык жана ушул уставдын негизинде билим берүү мектеби катары ишмердүүлүгүн жүргүзөт.

Мектептин толук фирмалык аталышы:

Мамлекеттик тилде: №35 Шамшидин Суеркулов атындагы жалпы билим берүүчү орто мектеби - мекемеси.

Расмий тилде: Учреждение –Общеобразовательная средняя школа №35 имени Шамшидина Суеркулова.

Мекеменин кыскартылган фирмалык аталышы:

Мамлекеттик тилде: №35 Ш.Суеркулов ЖББОМ- М-е

Расмий тилде: У-е -ОСШ №35 им Ш.Суеркулова.

Мектептин юридикалык дареги: Жалал-Абад облусу, Ноокен району, Шайдан айыл аймагы, Жаңы-Арык айылы, Ш.Суеркулов көчөсү, №1.

1.2. Мектеп үзгүлтүксүз билим берүү системасынын негизги бөлүгү болуп саналып, мамлекет тарабынан кепилдик берилген милдеттүү жана акысыз жалпы башталгыч жана жалпы негизги билим алууну, ошондой эле акысыз жалпы орто билим боюнча Кыргыз Республикасынын жарандарынын укугун ишке ашыруу үчүн шарттарды түзөт.

1.3. Мектептин иши төмөнкү принциптерге негизделет:

- республикалык бардык жарандарынын сапаттуу билим алуу укуктарына тендиги;
- гумандуулугу жана жалпы адамзаттын баалуулуктарынын артыкчылыгы;
- билим берүү процессинин ырааттуулугу жана үзгүлтүксүздүгү;
- окутуунун динден тышкары мүнөзү;
- академиялык эркиндик жана ак ниеттик;
- жарандуулук жана патриоттуулук;
- жоопкерчиликтик жана натыйжалуулук.

1.4. Мектеп өзүнүн ишинде Кыргыз Республикасынын мыйзамдарын жана өзүнүн уставын жетекчиликке алат.

1.5. Мектептин негизги максаттары:

-мамлекеттик билим берүү стандарттарын аткаруунун жана турмуштук компетенцияларына жетишүүнүн негизинде окуучулардын инсандык жалпы маданиятын калыптандыруу.

-кесиптик билим берүү программаларын аң-сезимдүүлүк менен тандоо жана андан ары өздөштүрүү үчүн негиз түзүү.

-адамдын укуктары менен эркиндигин урматтоого, толеранттуу болууга жарандуулукка тарбиялоо;

мамлекеттик билим берүү стандарттарын аткаруунун жана турмуштук компетенцияларына жетишүүнүн негизинде окуучулардын инсандык жалпы маданиятын калыптандыруу;

-кесиптик билим берүү программаларын аң-сезимдүүлүк менен тандоо жана андан ары өздөштүрүү үчүн негиз түзөт;

-адамдын укуктары менен эркиндигин урматтоого, толеранттуу болууга жарандуулукка тарбиялоо;

-мекенин, үй-бүлөсүн жана курчап турган айлана-чөйрөнү, эмгекти сыйлоо, сергек жашоо адаттарын калыптандыруу.

-адамдын, коомдун мамлекеттин кызыкчылыктары үчүн окуучуларды окуутуну жана тарбиялоону жүргүзүү.

1.6 Мектеп адамдын, коомдун, мамлекеттин кызыкчылыктары үчүн окуучуларды окутууну жана тарбиялоону жүргүзүп, инсандын ден соолугун сактоону камсыздаган жана ар тараптан өнүгүүсүнө, анын ичинде өз алдынча жана кошумча билим алуу зарылчылыгын канааттандыруу боюнча дагы ылайыктуу шарттарды түзүү.

1.7. Мектеп мамлекеттик билим берүү стандарттарына ылайык жалпы башталгыч, жалпы негизги жана жалпы орто билим берүүнүн сапаты, билим берүү жана тарбиялоо процессин уюштурууда окуучулардын жашына жараша психологиялык жана физиологиялык өзгөчөлүктөрүнө, шыктуулуктарына жана жөндөмдөрүнө колдонулуучу тариздердин, усулдардын жана каражаттардын шайкештиги, алардын өмүрлөрүн жана ден соолуктарын коргоо талаптары маалыматтык коопсуздукту камсыздоо боюнча Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында аныкталган тартипте жооп тартат.

1.8. Жалпы башталгыч жана жалпы негизги билим берүү күндүзгү таризде жүзөгө ашырылат.

Окуучулардын физиологиялык жана психологиялык акыбалдарына байланыштуу жалпы билим берүү программалары үй-бүлөлүк жана жекече билим алуу тариздеринде өздөштүрүлүшү мүмкүн.

Жалпы билим берүү уюмунун артык баскычтарында негизги жалпы билим берүү программаларын ийгиликтүү өздөштүргөн окуучулар өз алдынча билим алуу таризин экстернатты колдоно алышат.

1.9. Билим алуунун бардык тариздеринде конкреттүү негизги жалпы билим программасынын чегинде бирдиктүү мамлекеттик билим берүү стандарты иштейт.

2. Мектептин ишин уюштуруу.

2.1 Мектеп юридикалык жак катары уставы, эсептөө жана башка счеттору мамлекеттик жана (же) расмий тилдеринде почталык дареги жазылган мөөрү, бурч-мөөрү (штамп) жана бланктары, бекитилип берилген мүлкү бар уюм болуп саналат.

2.2 Уюм Кыргыз Республикасынын Өкмөтү бекиткен тартип боюнча мамлекеттик аттестациядан (аккредитациядан) өтөт.

2.3 Мектеп уюштуруучусу: Ноокен райондук билим берүү бөлүмү мекемеси (кат №121891-3303-М-е, ИУЖК коду 22454569, ИСН 02509200310528, юридикалык дареги: Жалал-Абад облусу, Ноокен району, Шайдан айыл аймагы, Жаңы-Арык айылы, Ш.Суеркулов көчөсү). Мектеп уюштуруучунун же ал ыйгарым укук берген органдын макулдугу боюнча юридикалык жак же филиал статусу бар түзүмдүк бөлүмдөрүн түзүп, аларды өз алдынча күбөлүк менен камсыздайт. Түзүмдүк бөлүмдөр өзүнүн түзүмдүк бөлүмдөрүн ачууга укуксуз.

Юридикалык жак же филиал статусун алган түзүмдүк бөлүмдөр Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген тартипте мамлекеттик каттоодон өтүшөт.

Мектептин түзүмдүк бөлүмдөрүнүн мамлекеттик аттестациясы (аккредитациясы) Кыргыз Республикасынын тийиштүү мыйзамдарынын негизинде өткөрүлөт.

Берилген ишеним каттын негизинде иш алып барган түзүмдүк бөлүмдөрдүн жетекчилеринин дайындалышы жалпы билим берүү уюмунун уставына ылайык жүргүзүлөт.

2.4 Мектеп Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык жана келишимдин негизинде кесиптик уюмдарын жана бирикмелерин (педагогикалык ассоциацияларды, союздарды, окутуу-усулдук бирикмелерди ж.б. кеңештерди жана уюмдарды) түзүүгө жана (же) алардын иштерине катышууга укуктуу.

2.5 Мектеп билим берүү процессинин катышуучулары жөнүндө жеке мүнөздөгү маалыматтардын купуялуулук режимин сактоого жоопкерчилик тартат.

Жеке мүнөздөгү маалыматтарды топтоо окуучулардын коопсуздугун камсыздоо максатында жалпы билим берүү уюмдарында ички колдонуу үчүн гана жүргүзүлөт.

Кызматтык абалына байланыштуу жеке маалыматтарга ээ болгон жалпы билим берүү уюмдарынын кызматкерлери билим берүү процессинин катышуучулары жөнүндө жеке маалыматтардын купуялуулук режимин сактоого жоопкерчилик тартышат.

Жеке мүнөздөгү маалыматтарды топтоо жеке мүнөздөгү маалымат жөнүндө мыйзамдарга ылайык ишке ашырылат.

2.6 Мектепте окуучулардын тамактануусун уюштуруу Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн токтому менен жүргүзүлөт.

2.7 Мектепте класстардын саны жарандардын тапшырган арыздарына жана санитардык-тазалык эрежелери менен класстардын толукталышынын чектүү ченемдердин негизинде жалпы билим берүү процессин жүргүзүү үчүн түзүлгөн шарттарга байланыштуу болот.

2.8 Мектептин класс-комплекттеринин толукталышынын чектүү ченемин Кыргыз Республикасынын Өкмөтү аныктайт.

Чакан комплекттүү жалпы билим берүү уюмунун класстарынын толукталышы тийиштүү шарттар жана каражаттардын болушуна жараша белгиленет.

2.9 Мектеп окуучулардын ата-энелеринин (мыйзамдуу өкүлдөрүнүн) суранычтары боюнча Кыргыз Республикасынын тийиштүү ченемдик укуктук актысынын негизинде акы төлөнүүчү узуартылган топторду ачууга укуктуу.

2.10 Мектепте балдардын психикалык жана физиологиялык деңгээлинин окууга толук даяр эместигин жоюу максатында алардын ата-энелеринин (мыйзамдуу өкүлдөрүнүн) суранычтарын эске алып, уюштуруучунун макулдугу менен Кыргыз Республикасынын тийиштүү мыйзамдарынын негизинде компенсациялуу окутуу класстары ачылышы мүмкүн.

2.11 Мектептин макулдугу боюнча Кыргыз Республикасынын тийиштүү мыйзамдарынын негизинде акыл-эсинде жана дене түзүлүшүндө кынтыгы бар окуучулар үчүн атайын (коррекциялоочу) класстары ачылышы мүмкүн.

Окуучуларды атайын (коррекциялоочу) класстарга которуу (жиберүү) алардын ата-энелеринин (мыйзамдуу өкүлдөрүнүн) макулдугу менен психологиялык-медициналык –педагогикалык консультациянын корутундусу боюнча билим берүүнү мамлекеттик башкаруунун тийиштүү региондук органы тарабынан Кыргыз Республикасынын тийиштүү мыйзамына ылайык жүргүзүлөт.

III. Мектептин билим берүү процесси

3.1 Мектеп билим берүү процессин негизги жалпы билим берүү программаларынын деңгээлдерине ылайык мектептик билим берүүнүн 3 баскычында жүргүзүлөт.

-жалпы башталгыч билим берүү (окутуунун ченемдик мөөнөтү -4 жыл)

-жалпы негизги билим берүү (окутуунун ченемдик мөөнөтү -5 жыл)

-жалпы орто билим берүү (окутуунун ченемдик мөөнөтү -2 жыл)

3.2 Мектепке 6-7 жашка толгон балдар кабыл алынат, ар бир класста окутуунун узактыгы бир окуу жылынан кем эмес.

3.3 Башталгыч жалпы билим берүүнүн милдеттери:

-башталгыч жалпы билим берүүнүн милдеттери болуп, окуучуларды окутуу, тарбиялоо жана өнүктүрүү;

-алардын окуудагы, жазуудагы жана саноодогу жалпы билүүлөрү менен жөндөмдөрүн өнүктүрүү;

-логикалык ой жүгүртүү элементтерин жана таанып билүү ишин калыптандыруу;

-өз алдынча билим алуунун жана өзүн-өзү уюштуруунун жөнөкөй ыкмаларын үйрөтүү;

-жүрүм-турум жана сүйлөөнүн маданиятын калыптандыруу;

-өздүк тазалыгын жана сергек жашоонун адаттарын өздөштүрүү эсептелет;

-жалпы башталгыч билим берүү, негизги жалпы билим алуу үчүн база болуп саналат.

3.4 Экинчи баскыч- жалпы негизги билим берүүнүн милдеттери болуп окуучуларды инсан катары тарбиялоо, түзүү жана калыптандыруу үчүн социалдык жактан өзүн-өзү аныктоого өз алдынча иш тажрыйбасын өздөштүрүүгө жана өзүн-өзү көзөмөлдөөгө багытталган шыктарын жана компетенцияларын өнүктүрүү эсептелет.

Жалпы негизги билим берүү жалпы орто билим, башталгыч жана орто кесиптик билим алуу үчүн база болуп саналат.

3.5 Үчүнчү баскыч- жалпы орто билим берүүнүн аяктоочу этабы болуп окуучулардын туруктуу компетенцияларына жана чыгармачылык шыктарын өнүктүрөт, ошондой эле дифференцияланган окутуунун жана кесипти, же эмгектенүүнү аң сезимдүү тандоо үчүн даярдоонун негизинде өз алдынча окуу көндүмдөрүн калыптандырууну камсыздайт.

Жалпы орто билим башталгыч орто жана жогорку кесиптик билим берүү программалары боюнча окууну улантууга база болуп берет.

Жалпы билим берүү уюмундагы Кыргыз Республикасынын тийиштүү мыйзамы аныктаган экстернат таризинен тышкары тездетилген окутуу программалары боюнча жалпы орто билим берүүгө жол берилбейт.

Акыл-эсин жана (же) дене түзүлүшүн коррекциялоого муктаж балдар үчүн атайын жалпы билим берүү уюмдарынын окутуу мөөнөтү Кыргыз Республикасынын Өкмөтү тарабынан аныкталат.

Жалпы билим берүү уюмунда тийиштүү шарттар болсо окуучулардын жана алардын ата-энелеринин (мыйзамдуу өкүлдөрүнүн) суранычтарына ылайык ар кандай окутуу профилдерин жана багыттарын киргизүү мүмкүн.

3.6 Конкреттүү мектепте жалпы орто билим берүүнүн мазмуну мамлекеттик билим берүү стандарттарынын жана негизги жалпы билим берүү программаларынын негизинде аныкталып, жалпы билим берүү уюму өз алдынча ишке ашырат.

Мектеп мамлекеттик билим берүү стандарттарына ылайык өз алдынча иштеп чыккан модификацияланган жалпы билим берүү программаларынын экспертизасын педагогикалык багытта иштеген илим изилдөө институту өткөрөт.

3.7. Мектепте окуу кыргыз жана орус тилдеринде жүргүзүлөт.

Мектеп Кыргыз Республикасынын мамлекеттик тили деп аныкталган кыргыз тилин мамлекеттик билим берүү стандартына ылайык окутат. Кыргыз Республикасында расмий тили катары орус тили, ошондой эле бир чет тили Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги (мындан ары - Билим берүү министрлиги) бекиткен Базистик окуу планына ылайык окутулат.

3.8. Мектепте тийиштүү шарттар (педагогикалык кадрлар, окутуу-усулдук каражаттар, материалдык-техникалык жабдуулар ж.б.) болсо КРнын мыйзамдарына ылайык, негизги жалпы билим берүү программаларынан тышкары да кошумча билим берүү программаларын ишке ашыра алат жана кошумча билим берүү кызматын (келишимдин негизинде) көрсөтө алат.

3.9. Мектеп Кыргыз Республикасынын тийиштүү ченемдик укуктук актыны жетекчиликке алып, баа коюу системасын, окутуунун жана тарбиялоонун тариздерин, ыкмаларын жана усулдарын, ошондой эле окуучулардын которуу сынактарын мезгилдүүлүгүн жана тариздерин тандоого укуктуу.

3.9. Мектепте Базистик окуу планынын негизинде иштелип чыккан иш окуу планы боюнча билим берүү процесси өткөрүлөт. Окуучулардын окуу жүктөмү чектелген жүктөмдүн ченеминен ашпаш керек жана Базистик окуу планынын окуу сабактарынын окутууга бөлүнгөн сааттарынын санынан төмөн болбошу керек.

Мектепте жеткиликтүү окуу жүктөмүнүн чегин эске алуу менен беш күндүк окуу жумалыгы белгиленет.

3.10. Мектепте окуу жылы 1-сентябрдан башталат.

Мектепте билим берүүнүн I-II-III баскычтарында окуу жылынын узактыгы мамлекеттик жыйынтыктоо аттестациясынын мөөнөттөрүн эсептебегенде 34 жумадан кем эмес, биринчи жана даярдоо класстарында 33 жуманы түзөт. Окуу жылынын ичиндеги каникулдар 30 календардык күндөн кем эмес, ал эми биринчи жана даярдоо класстарында жыл ичинде бир жума кошумча каникул берилет. Мектепте даярдоо класстарда сабактын созулушу 35 минута, биринчи класстарда 40 минута, 2-11-класстарда 45 минутаны түзөт. Мектеп жылдык (календарлык) окутуу жүгүртмөсүн билим берүүнү мамлекеттик башкаруунун региондук органы менен макулдашып бекитет.

3.11. Мамлекеттик билим берүү саясатын ишке ашырган мектептин мамлекеттик көзөмөлдөөнү билим берүү тармагындагы ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган жана билим берүүнү мамлекеттик башкаруунун региондук органдары жүргүзөт.

3.12 Жалпы орто билим берүүнүн сапатынын кепилдигинин негизги таризи болуп аныкталган тартипте беш жылда бир жолу өткөрүлүүчү мамлекеттик аттестациясы (аккредитациясы) эсептелинет.

IV. Билим берүү процессинин катышуучулары.

4.1 Мектептин окуу процессинин катышуучулары болуп окуучулар, педагогикалык кызматкерлер (мында ары мугалимдер) жана окуучулардын ата-энелери (мыйзамдуу өкүлдөрү) эсептелинет.

4.2 Мектепке бекитилген аймакта жашаган окуу жашындагы балдардын жана өспүрүмдөрдүн бардыгы арыздарынын жана аныкталган үлгүдөгү медициналык маалым каттарынын негизинде мектепке билим берүүнүн бардык баскычтарына кабы алуулары сыноосуз, акчалай жана башка төлөмдөрсүз кабыл алынат.

4.3 Мектеп кабыл алып жаткан окуучуларды жана ата-энелерин (мыйзамдуу өкүлдөрүн) уюм өзүнүн Уставы жана окуу процессин жөнгө салуучу башка да жергиликтүү документтер менен тааныштырууга милдеттүү.

4.4 Окуучулар төмөнкүлөргө укуктуу:

- уюмдун ар кайсы этабына окууга кирүүгө жана билим алуунун таризин тандоого;
- мамлекеттик билим берүү стандарттарынын денгээлинде милдеттүү жана акысыз жалпы башталгыс, жалпы негизги жана жалпы орто билим алууга;
- кошумча билим берүү кызматын, анын ичинде акы төлөнүүчү да таризди алууга;
- мекеменин китепканасын, маданияттык-спорттук жана өндүрүштүк базасын пайдаланууга;

- Кыргыз Республикасынын Өкмөтү жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары аныкташкан тартиптер боюнча бекер тамактанууга жана медициналык тейлөөгө, жүргүнчү автотранспортто жүрүүнүн жеңилдиктеринен пайдаланууга;
- Уставда аныкталган таризде жалпы билим берүү уюмун башкарууга катышууга;
- балдар уюмунун ишин уюштурууга жана катышууга;
- инсандык кадыр-баркты урматтоого жана маалымат эркиндигине, өзүнүн жеке көз карашын жана ынанымдарын эркин айтууга;
- класстан жана уюмдан тышкары иштерге активдүү катышууга, өз каалоосу боюнча уюмдун айланасын жашылдандырууга;
- өзүнүн же ата-энесинин каалоосу боюнча башка мекемеге окуу үчүн которулууга;
- жалпы негизги жана жалпы орто билим алууну ийгиликтүү аяктагандан кийин мамлекеттик үлгүдөгү билими жөнүндөгү документтерин өз учурунда алууга укуктуу.

4.5 Окуучулар төмөнкүлөргө милдеттүү:

- мектептин Уставын тутууга жана аткарууга;
- мамлекеттик билим берүү стандарттарынын талаптарынын деңгээлинде жалпы билим берүү программаларын өздөштүрүүгө;
- Кыргыз Республикасынын мамлекеттик символдорун билүүгө жана урматтоого;
- Кыргыз Республикасынын аймагында жашаган кыргыз жана башка улуттарын салттарын, башка уюмдун окуучуларынын жана кызматкерлеринин ар намысын жана кадыр-баркын урматтоого;
- окуучулардын абийир кодексин милдеттүү түрдө аткаруу менен Уставда көрсөтүлгөн окуучулар үчүн бирдиктүү формаларды, аларга коюлган талаптары аткарууга жана урматтоого;
- өзүнүн ден соолугу жөнүндө кам көрүүгө жана уюмдун тазалыгын сактоого;
- ички тартипти сактоо боюнча уюмдун, анын ичинде уюмдук кийим талаптарын аткарууга, окууга бирдиктүү мектеп формасында келүүгө;
- коомдук жерлерде, мекемеде өзүн маданияттуу алып жүрүүгө;
- уюмдун мүлкүнө этияттык мамиле кылууга;
- билим берүү жана тарбиялык иш-чараларга активдүү катышууга милдеттүү.
- окуучулар мектепте уюлдук байланыш каражаттарын чектелүү түрдө колдонууга милдеттүү.

4.6 Мектептеги тартип, окуу процессин бардык катышуучуларын инсандык кадыр-баркын урматтоосунун негизинде жолго салынат. Окуучуларга карата кара күч жана психикалык зордук-зомбулук колдонууга тыюу салынат.

4.7 Мектепте окуучулардын жана ата-энелердин (мыйзамдуу өкүлдөрүнүн) макулдугусуз жалпы билим берүү программаларында жана Базистик окуу планында каралбаган жумуштарды аткарууга жол берилбейт.

4.9 Окуучулардын коомдук саясий диний уюмдарга, партияларга жана аскердик түзүлүштөргө кирүүсүнө, алардын иштерине агитацияларына жана саясий акцияларга катышуусуна мажбурлоого жол берилбейт.

4.9. Кыргыз Республикасынын тийиштүү мыйзамдарына ылайык жалпы негизги жана жалпы орто билим берүүнүн негизги жалпы билим берүү программаларын өздөштүрүү бүтүрүүчүлөрдүн мамлекеттик жыйынтыктоо аттестациясы менен аяктайт. Тийиштүү класстардын негизги жалпы орто билим берүүнүн программаларын толук

өлчөмдө өздөштүргөн окуучулар жалпы билим берүү уюмунун педагогикалык кенешинин чечими боюнча кийинки класска көчүрүлөт.

Өткөн класстын (баскычтын) негизги жалпы билим берүү программаларын өздөштүрбөгөн окуучулар Кыргыз Республикасынын тийиштүү мыйзамдарына ылайык жалпы билим берүү уюмунун кийинки классында (баскычында) окуусуна жол берилбейт.

4.10 Мектепте мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестациядан өткөн бүтүрүүчүгө Кыргыз Республикасынын тийиштүү мыйзамдарына ылайык уюмдун герби бар мөөрү менен күбөлөндүрүлгөн билими жөнүндө мамлекеттик үлгүдөгү документ (күбөлүк, аттестат) берилет.

Мектеп жалпы негизги же орто билим берүүнү аяктабаган окуучуга аныкталган үлгүдөгү маалым кат тапшырат.

4.11 Жалпы негизги жана жалпы орто билим берүү программаларын өздөштүрүүдө ийгиликтерге жетишкен бүтүрүүчүгө уюмдун герби бар, мөөрү басылган билиминин артыкчылыгы жөнүндө мамлекеттик үлгүдөгү документ (күбөлүк, аттестат) берилет.

Бир же бир нече сабактарды өздөштүрүүдө өзгөчө ийгиликтерге жетишкен бүтүрүүчү “айрым сабактарды өздөштүрүүдө жетишкен өзгөчө ийгиликтери үчүн” деген мактоо баракчасы менен сыйланат. Бардык сабактардан эң жакшы чейректтик, жылдык жана жыйынтыктоочу баалары бар көчүрүү класстарынын окуучулары “окуудагы эң жакшы ийгиликтери үчүн” деген мактоо баракчасы менени сыйланышат.

4.12 Мектептин педагогикалык кеңешинин чечими жана балдардын иштери боюнча комиссиянын макулдугу менен укукка каршы иш аракеттерди жасаган жана уюмдун уставын көп жолу одоно бузгандыгы үчүн 15 жашка чыккан окуучу педагогикалык таасир этүүнүн чарасы катары уюмдан чыгарылат.

Балдардын иштери боюнча комиссия ата-энеси (мыйзамдуу өкүлү) менен бирдикте чыгарылган окуучуну башка мектепте окуусун улантуу же ишке орноштуруу боюнча чечимин бир ай ичинде кабыл алат.

Жетим балдарды жана ата-энелеринен (мыйзамдуу өкүлдөрүнүн багуусунан) ажыраган балдарды мектептен чыгаруу жөнүндөгү чечим мамлекеттик администрациясынын алдындагы үй-бүлөнү жана балдарды коргоо комиссиясынын макулдугу менен кабыл алынат.

4.13 Окуучулардын ата-энелери (мыйзамдуу өкүлдөрү) төмөнкүлөргө укуктуу:

-уюмду тандап, окуусун улантуу үчүн окутуунун бардык этабына балдарын жиберүүгө жана билим алуунун таризин тандоого;

-мамлекеттик билим берүү стандарттарынын чегинде окуучулардын жалпы орто билим алуу укугун сактоону талап кылууга;

-балдардын мыйзамдуу укуктарын жана кызыкчылыктарын коргоого;

-уставада аныкталган таризде мекемени башкаруусуна катышууга;

-ата-энелердин класстык жана уюмдук чогулуштарында окуу-тарбия иштерин жакшыртуу багыттарында жекече сунуштарды, пикирлерди айтууга;

-мекемени материалдык жактан колдоо максатында демөөрчүлүк жардамдарды берүүгө жана максаттуу жардамдарды уюштурууга;

-билим берүүнүн мамлекеттик башкаруунун региондук органына балдарды окутуу жана тарбиялоо маселелери боюнча кайрылууга.

4.14 Окуучулардын ата-энелери(мыйзамдуу өкүлдөрү) төмөнкүлөргө милдеттүү:

- балдардын саламаттыгынын сактыгын, алардын руханий жана дене боюнун жетилишин үй-бүлөдө адеп-ахлактык жактан калыптанышын камсыз кылуучу тиричилик жана балага жалпы билим алуу үчүн зарыл шарттарын тузүүгө;
 - балдардын күч-кубатына жана психикалык ден соолуктарына ар дайым камкордук көрүүгө;
 - баланын окууга керектүү болгон шаймандары менен камсыз кылууга, окууга келишин камсыздоого;
 - баланын окуудагы жетишкендиктери жана жүрүш-турушу менен мезгил -мезгил менен таанышып турууга, ата-энелердин чогулуштарына катышууга;
 - мекемеден бош учурунда баласынын жүрүш-турушуна жана коопсуздугуна жооп берүүгө;
 - баланын инсандык намысын урматтап, аны улуттук, тарыхый, руханий маданияттык байлыктарын жана элдик салттарды, Мекенин, айлана-чөйрөнү урматтоого тарбиялоого;
 - балдардын мектептин эмеректерин, окуу куралдарын жана башка мүлктөрүн иштен чыгаргандыгы үчүн жооп берет, аларды калыбына келтирет:
 - уюмдун Уставындагы өзүлөрүнүн укуктарын жана милдеттерин аткарууга жана балдарынын тарбиясына жана балдары уюмга зыян келтиргендиги үчүн Кыргыз Республикасынын мыйзамдары аныктаган тартипте жооп берүүгө милдеттүү.
- 4.15. Мугалимдер үчүн жалпы жумуш берүүчү болуп мектеп эсептелет жана аны мектептин директору жүргүзөт.

Педагогикалык кызматка билими жөнүндө диплому жана тийиштүү педагогикалык квалификациясын аныктаган педагогикалык адистикке ээ болгон адамдар жеке келишимдин негизинде кабыл алынат.

Педагогикалык билими жана дасыгы жок адамдар кайра даярдоо курстарынан өткөндөн кийин гана уюмга иштөөгө укуктуу. Соттолгон же Кыргыз Республикасынын Өкмөтү бекиткен тизме боюнча медициналык көрсөткүчтөрү бар жарандарга мекемеде иштөөгө жол берилбейт.

Педагогикалык иш жүргүзүү укугунан ажыратуу Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык жүргүзүлөт.

4.17 Мугалимдердин эмгек мамилелери КРнын Эмгек кодексине ылайык түзүлгөн келишим менен жөнгө салынат.

4.18 Мугалимдер төмөнкүлөргө укуктуу:

- педагогдук ишти уюштуруунун усулдары менен түрлөрүн эркин тандап алууга;
- мамлекеттик билим берүү стандарттарынын окутуу жана тарбиялоо усулдарынын негизинде автордук жалпы билим берүү программасын, окуу китебин, окутуу-усулдук колдонмосун иштеп чыгууга жана колдонууга;
- алдынкы педагогикалык тажрыйбаларды жүзөгө ашырууга;
- өзүнүн аброюн жана кесиптик баркын коргоого;
- кесиптик ишин жакшыртуу максатында тиешелүү шарттарды талап кылууга;
- өзүнүн кесиптик денгээлин жана дасыгын жогорулатууга (бул максатта жалпы билим берүү уюмунун администрациясы мугалимдердин кайра даярдоо жана дасыктарын жогорулатуу курстарында окутуу үчүн тийиштүү шарттарды түзөт);
- Кыргыз Республикасынын тийиштүү мыйзамдарына ылайык өз ыктыяры менен аттестацияланууга ;

-Уставда көрсөтүлгөн тартипте мекеменин башкарууга катышууга:

-Кыргыз Республикасынын мыйзамдары жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары кабыл алган кошумча социалдык кепилдиктерге жана жеңилдиктерге:

-окуу-тарбия иштерин жакшыртуу боюнча сунуштарын, пикирлерин педкөнөшмөдө айтууга;

-өзгөчө сиңирген эмгеги үчүн “Ардак грамоталар», «Билим берүүнүн мыктысы» төш белгиси, орден -медалдар жана башка сыйлыктар менен сыйланууга.

4.18. Мугалимдер төмөнкүлөргө милдеттүү:

-Педагогдук этиканын ченемдерин сактоо менен уюмдун Уставынын талаптарын аткарууга жана урматтоого;

-мамлекеттик билим берүү стандарттарынын денгээлинде окуучуларга негизги жана жалпы орто билим берүү программаларынын өздөштүрүүлөрүн камсыз кылууга;

-окуучулардын өзгөчөлүктөрүн, ишке чеберчилик менен мамиле кылууларын өнүктүрүүгө, жүрүм-турумдарынын жогорку ахлактык сапаттарын тарбиялоого;

-өзүнүн кесиптик денгээлин ар дайым өркүндөтүүгө жана дасыктарын кеминде 5 жылда бир жолу жогорулатууга;

-окуучуларга карата моралдык жана күч ыкмаларын колдонбоого;

-өзүнө бекитилген класста сабак берген мугалимдер, ата-энелери менен тыгыз байланышта болуп, окуучулардын терең билим алуусуна, эмгекти сүйүүсүнө, маданияттуу жүрүм-турумга ээ болуусуна жетиштирүүгө;

-өз кесиби боюнча окуу кабинетинин жасалгаланышы жана материалдык базасын толукталышына салым кошууга;

-Кыргыз Республикасынын мыйзамдары жана мекеменин уставы менен мугалимдердин кошумча укуктары жана милдеттери аныкталышы мүмкүн.

4.19 Мугалимдерге берилүүчү педагогикалык жүктүн өлчөмү окуу планы боюнча сааттардын санына, мекеменин кадрлар менен камсыздальшына жараша аныкталат. Окуу планынын сааттарынын саны азайтылбаса же класстардын саны кыскартылбаса окуу жылынын башында белгиленген окутуу жүктөмөнүн өлчөмүн (педагогикалык иши) окуу жылынын ичинде жалпы билим берүү уюмунун администрациясынын демилгеси менен 1 ставкадан төмөн кыскартылбайт)

Жаңы окуужылынын башында окутуу жүгүн белгилөөдө бул жалпы билим берүү уюму негизги иши орду болуп саналган мугалимдер үчүн класстарда сабак өтүү өлчөмү жана окутууну улантуу сакталат.

4.20 Мугалимдин макулдугусуз кесиптик милдеттеринде жана эмгек келишиминде каралбаган жумуштарга тартууга жол берилбейт. Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында аныкталган учурлардан тышкары эмгек келишими менен каралбаган жумушту аткарууга мугалимдин каршы болушу аны кызматтан бошотууга негиз боло албайт.

4.21 Башка категориядагы кызматкерлердин укуктары менен милдеттери тийиштүү типтеги дасыктык мүнөздөмөлөрү жана жалпы билим берүү уюмунун уставы менен аныкталат.

V. Мектепти башкаруу.

5.1 Мектепти башкаруу Кыргыз Республикасынын «Билим берүү жөнүндөгү» мыйзамына, «Жалпы билим берүү мекемеси жөнүндөгү типтүү Жобого» жана уюмдун Уставына ылайык демократиялык ачык-айкындык, өз алдынчалуулук жана мамлекеттик - коомдук кызматташтык принциптерине ылайык жүргүзүлөт.

5.2 Мектепте тең башкаруунун тариздери болуп жалпы чогулуш, педагогикалык кеңеш, камкорчулар кеңеши, ата-энелер комитети, окуучулардын өз алдынча башкаруусу эсептелет. Тең башкаруу органдарын шайлоо тартиби жана алардын ыйгарым укуктары Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык жалпы билим берүү уюмунун уставында аныкталат.

5.3 Мектепке түздөн-түз жетекчиликти директор жүзөгө ашырат.

Мектептин директору Кыргыз Республикасынын Эмгек кодексине ылайык билим берүүнү мамлекеттик башкаруунун тийиштүү региондук органы тарабынан кызматка дайындалат жана ээлеген кызматынан бошотулат. Директорлук кызматка пенсия жашынан өтпөгөн, жогорку педагогикалык билими бар, 7 жылдан кем эмес педагогикалык стажга ээ, Кыргыз Республикасынын билим берүү жаатындагы ченемдик укуктук актыларын, психологияны, менежментти жана билим берүүнү каржылоону, мектепте билим берүү маселелери боюнча мамлекеттик институттардын жана коомдук мекемелердин укуктарын жана милдеттерин билген Кыргыз Республикасынын жараны дайындалат.

Мектептин директору менен 5 жылга чейинки мөөнөткө, бирок катары менен экиден ашык эмес мөөнөткө эмгек келишимин түзөт.

Мектептин директору Кыргыз Республикасынын Эмгек кодексине ылайык кызматка дайындалат, которулат жана ээлеген кызматынан бошотулат.

5.4 Директордун орун басарлары (окуу бөлүмүнүн башчысы, мектептен жана класстан тышкаркы иштерди уюштуруучу, соцпедагог) жана чарба иштери боюнча орун басарын ишке дайындоо жана иштен бошотуу мекеме директорунун сунуштамасы менен билим берүүнү мамлекеттик башкаруунун региондук органы тарабынан жүргүзүлөт. Педагогикалык жана башка кызматкерлерди жумушка алууну жана кызматтан бошотууну мектеп директору Кыргыз Республикасынын Эмгек кодексине жана мектептин Уставына ылайык жүргүзөт.

5.5 Мектеп директору ата-энелердин (мыйзамдуу өкүлдөрүн) мамлекеттин жана коомдун алдында өзүнүн кызматтык милдеттерине, эмгек келишимине жана мектептин уставына ылайык жекече жооп тартат.

5.6. Мектеп директору төмөнкүлөргө милдеттүү:

-Кыргыз Республикасынын Конституциясы, Кыргыз Республикасынын «Билим берүү жөнүндө» жана «Мугалимдин статусу жөнүндө» мыйзамдарын, жалпы орто билим берүү жаатындагы ченемдик укуктук актыларын сактап, ишке ашырууга;

-билим берүүнү мамлекеттик башкаруунун тийиштүү региондук органдарын макулдугу боюнча педагогикалык кеңеш менен бирдикте мекеменин негизги өнүгүү багыттарын аныктап, ишке ашырууга;

-администрациялык-аткаруу органдарында жана башка мекемелерде мектептин укуктарын жана кызыкчылыктарын коргоого;

-мугалимдерди жана техникалык кызматкерлерди тандоону, алардын функционалдык милдеттерин аныктоону жана жеке келишимдин негизинде жумушка алууну, аларды бошотууну жүргүзүү менен педагогикалык кеңешти жетектөөгө;

-билим берүүнү мамлекеттик башкарууну тийиштүү региондук органы менен макулдашылган окуу планы мугалимдер менен бирдикте жүзөгө ашырууга;

-мамлекеттик билим берүү стандарттарынын жана негизги билим берүү программаларынын чегинде окуучулардын билимдеринин жеткиликтүүлүгүн жана сапаттуулугун камсыз кылууга;

-мугалимдердин дасыктарын жогорулатууга жана алардын кесиптик өсүшүнө шарттарды түзүүгө жана көзөмөлдөөгө;

-билими жөнүндөгү мамлекеттик үлгүдөгү документтерин ташырууну уюштуруугу жана аларды даярдоо үчүн бүтүрүүчүлөр жөнүндө маалыматтын тактыгын камсыздайт жана жооп берүүгө;

-класстан тышкары иштердин мазмуну аркылуу окуучулардын тарбиялоо ишин камсыздоого жана көзөмөлдөөгө;

-балалыкты коргоо, жашы жетпегендердин укуктары жана кызыкчылыктарын сактоо боюнча талаптарды көзөмөлдөөгө жана сактоого;

-мектептин каржылык-чарбалык ишин жетектөөгө жана көзөмөлдөөгө;

-гранттардык жана инвестициялардын, ата-энелердин өз эрки менен тапшырган төгүмдөрүн, анын ичинде кошумча билим берүү кызматынан түшкөн кирешелерди натыйжалуу пайдаланууну көзөмөлдөөгө жана жекече жооп берүүгө;

-мектепте өрткө каршы коопсуздук боюнча, ошондой эле окуу учурунда окуучулардын жана башка кызматкерлердин өмүрүнө коркунуч келтирген же алардын өлүмүнө алып келген учурлардын татаалдыгына жана күнөөсүнүн денгээлине жараша Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык тартиптик, административдик жана кылмыш жоопкерчилигин тартууга;

-жалпы билим берүү уюмунун материалдык-техникалык базасын эсепке алуу жана сактоо, техникалык коопсуздугун жана санитардык тазалык режимин сактоо, окуучулардын жана кызматкерлердин эмгегин коргоо үчүн жооптуу болот жана алар үчүн жооп тартууга;

-кызматтык милдеттерге мектептин Уставына жана Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларына ылайык башка да милдеттерди аткарууга.

VI. Мүлк жана материалдык-финансылык каражаттар.

6.1 Мектептин ишин камсыз кылуу максатында уюштуруучу, же ал укук берген орган Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында аныкталган тартипте өзүнө таандык менчикти (уюм имараты, крулуштары, жабдуулары жана башка мүлктү) уюмга бекитип берет.

Мектепте жер үлүшү Кыргыз Республикасынын мыйзамында аныкталган тартипте бекитилип берилет. Мектепке бекитилип берилген мүлк билим берүү максатынан тышкары алынып коюлушу же ээликтен ажыратылышы мүмкүн эмес.

6.2 Мектептин уюштуруучусу же ал ыйгарым укук берген орган жалпы билим берүү уюмунун имаратын пайдаланууда төмөнкүлөргө милдеттүү:

-жалпы билим берүү уюмунун имараттарын тиешелүү техникалык, санитардык, өрткө каршы экологиялык жана архитектуралык эстетикалык абалда кармоого;

-объекти пайдалануунун бүткүл ченемдик мөөнөтүнүн ичинде, пайдалануу учурунда оңдоп-түзөө иштерин кошкондо долбоорлук-сметалык жана техникалык документтерди техникалык көзөмөлдөө журналдарын сактоого;

-пайдаланылып жаткан имараттардын техникалык абалына беш жылда бир жолудан кем эмес экспертиза жүргүзүүгө;

-пайдаланылып жаткан объектилерге мезгил-мезгили менен оңдоп-түзөө иштерин жүргүзүүгө, имараттарды пайдаланууга көзөмөл жүргүзүүчү ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдардын талаптарын аткарууга;

6.3 Мектептин уюштуруучусунун макулдугу менен ашканасын, спорт залын жана жер үлүшүнүн Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык арендага берүүгө укуктуу. Эгерде уюмдун негизги фонддорун үчүнчү тараптын пайдасына ажыраттуу каралса, уюм бүтүм чыгарууга укуксуз.

6.4 Уюмдун мүлкүн жана каржылоо ресурстарын топтоо булактары болуп:

-Республикалык жана жергиликтүү бюджеттер;

-уюштуруучу болуп саналган жекече жана юридикалык жактардын, чет өлкөлөрдүн жана жарандардын каражаттары;

-Кыргыз Республикасынын мыйзамдары тыюу салбаган бюджеттен тышкаркы ишкердүүлүктөн түшкөн мекеменин өзүнүн каражаттары (аренда ж.б.);

-депозиттик салымдардан түшкөн кирешелер;

-жекече жана юридикалык жактардын, анын ичинен чет өлкөлүктөрдүн да өз ыктыяры менен кошкон каражаттары, кайрымдуулук жана максаттуу төлөмдөрү;

-акы төлөнүүчү кошумча билим берүү кызматтарын уюштуруу;

-билим берүүнү колдоочу фонддорду түзүү;

-кредиттер;

-КРнын мыйзамдарына каршы келбеген башка булактар эсептелет.

6.5 Жекече жана юридикалык жактар белек, кайрымдуулук же керээз катары берген акчалай каражаттарына, мүлккө жана менчик объектилерине, ошондой эле ишкердүүлүгүнөн түшкөн кирешелерден жана ошол киршеге сатып алынган менчик объектилерине уюмдун менчик укугу бар.

6.6 Мектеп өзүнүн карамагындагы акчалай каражаттарынын жана менчигинин чегинде өз милдеттери боюнча жооп берет.

6.7 Мектептин финанчылык-чарбалык ишин мамлекеттик көзөмөлдөөнү текшерүү органдары тийиштүү ченемдик укуктук актыларынын негизинде жүргүзөт.

6.7 Республикалык жана муниципалдык билим берүү мекемеси каржылоо Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык жүргүзүлөт. Жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары, каржылоо каражаттары болсо, мекемени ченемдерден ашык карыжлашы мүмкүн.

VI Эл аралык кызматташтык

7.1 Жалпы билим берүү уюму Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында аныкталган тартипте чет өлкөлүк ишканалар, мекемелер менен түз байланыш түзүүгө жана банк мекемелеринде валюталык эсептерин ачууга укуктуу.

VIII Мектепти жоюу жана өзгөртүп уюштуруу.

8.1 Мектепти кайра уюштуруу же жоюу иштери окуу жылынын аягында жүзөгө ашырылат. Окуу жылынын аягында уюм жоюлса же өзгөртүлүп уюштурулса, билим берүүнү мамлекеттик башкаруунун региондук органы, окуучулардын ата-энелери (мыйзамдуу өкүлдөрү) менен макулдашып, аларды башка билим берүү уюмдарына которуу боюнча жоопкерчилигин өзүнө алат.

8.2 Мектептин билим берүү ишмердүүлүгү токтотулган мезгилде окуучулар башка мекемелерге жайгаштырылат жана мектептин материалдык-техникалык базасы, мүлкү өткөрүп берүү актыларынын негизинде мекеменин уюштуруучусун чечими боюнча башка мекемелерге өткөрүлүп берилет.

8.3 Мектептин жоюлушу жана өзгөртүп уюштурулушу КРнын Жарандык кодексине жана КРнын «Юридикалык жактарды, филиалдарды (өкүлчүлүктөрдү) мамлекеттик каттоо жөнүндө» Мыйзамында аныкталган тартипте ишке ашырылат.

8.4 Уюмдун Уставына өзгөртүүлөрдү кийирүү жана кабыл алуу иштери, уюмдун жалпы педагогикалык кеңешмесинин жана уюм кеңешинин чечими менен жүргүзүлөт.

Директор:

И.К.Парпиев

